

májában, akárcsak egy ember, hogy ne legyünk magunkra. Velünk az Isten — ezt jelenti a „gyermek.“ Ha nem volna gyermek, akkor a férfi sem segíthetne rajtunk, aki a gyermekből lett. De segít, mert ő Immanuel, velünk az Isten. Isten, a te Istened van veled: ez a karácsony.

Isten jött hozzánk! A karácsony nemcsak egy eszmény-képet állít elénk, melyért lelkesedhetünk, egy általános igazságot, melyet megragadhatunk, hanem ráirányítja figyelmünket arra a megtörtént tényre, hogy Isten hozzánk jött. Isten. Kicsoda Isten? Mennynek és földnek Teremtője, az Örökkévaló, Élő és Szent, aki a csillagok fölött trónol, de egyuttal minden dolog alapja és lényege; akiben gyökerezünk és élünk; akinek jelenléte nélkül még egy lélekzetvételt sem tehetünk; akitől azonban vakon és dacosan elszakadtunk és mindegyre szakadunk; akit mindegyre elfelejtünk; aki ellen mindegyre fellázadunk, hogy a magunk útján járjunk. És most, ámbár nincs szüksége reánk, még sem hagy el, utánunk jó, közénk ereszkedik, bevonul a mi tőle elszakadt életünkbe, hogy tőle elválasztva és elszakítva ne maradjunk sokáig. A hely, ahol ő, az örökkévalóságból elindulva érint, az ajtó, melyen át ő, a Királyok Királya hozzánk — nyomorult istállónkba — belép: a betlehemi istálló, a jászol, a gyermek. Ez nem új életbölcselet vagy életszemlélet, mely nem segít rajtunk — mégha keresztyén bölcselet vagy szemlélet is a neve —; ez életünk szüksége és nyomorúsága a maga meztelenségében; e bajban és nyomorúságban azonban velünk az Isten.

Milyen csodálatos azonban, hogy nekünk ennyi nem elég! Nekünk nagyon kevés az, hogy itt az Isten! ne félj! Isten nekünk nem elég. Nem elégszünk meg azzal, hogy ő velünk akar lenni. Többet és egyebet keresünk. Már Jézusban is minduntalan egyebet keresünk, mint ami Ő nekünk lenni akar. Jézust nem az teszi Üdvözítővé, hogy mint férfi életében bátor és biztos, jó és érthetetlenül szabad volt: *Istennel* volt ilyen, *Isten* dicsősége és igazsága volt minden szava és munkája: ezért Üdvözítő. Mint férfi is gyermek marad: az Atya gyermeke. Gyermeksége teszi igazzá, segítségre készsé, bátorrá, szabaddá és diadalmassá a halál felett. Nem e tulajdonságok fontosak Jézus Krisztusnál, hanem az, hogy e tulajdonságok, mint nyílak mutatnak a középre, ahonnan mindezek áradnak. Isten előtt, Isten által, Istenben való gyermeksége teszi életét a Jézus

Krisztus életévé, aki teljes kegyelemmel és igazsággal. Ő e gyermekséget hozza magával, nem pedig különféle erényeket. Mi éppen ezt a gyermekséget utasítjuk vissza. Azt hisszük, hogy e nélkül is lehet élni. Nem akarunk visszamenni a kezdethez, a gyermekhez. Büszkék, urasak vagyunk. Ha Jézus Krisztus ezt mondja: „ne aggodalmaskodjatok“, vagy „nem szolgálhattok két úrnak“, „ne gyűjtsetek magatoknak kincseket“ — nem azért mondja, hogy valamilyen új erényhez segítsen; ő ezekkel azt mondja: legyetek általam az Atya gyermekeivé. *Ezért* ne aggodalmaskodjatok! *Ezért* ne gyűjtsetek kincseket! Hanem legyetek, amik vagytok: gond nélküli, szabad teremtményei Teremtőtöknek. Mi pedig egyebet akarunk: urak lenni, önállóságunkat megőrizni; ez pedig föltétlenül azt jelenti: nem gyermekek akarunk lenni — Isten előtt, hanem valaki mások — Isten mellett és Isten ellen.

Ez a mi életünk szüksége, bűne és sötétsége. Kegyességet, erényeket keresünk, de nem Jézus Krisztust. *Ezért* nem jövünk rendbe az élettel. Felmerülnek az élet kérdései és nem tudjuk őket megoldani. Egyetlen kérdést sem tudunk megoldani, ha nem megyünk oda, ahová a karácsony akar elvezetni: saját útjaink, érvényesülésünk és elbizakodottságunk büszkeségéből Jézus Krisztushoz. E sötétségről és bűnről is világosan beszél a karácsonyi történet. Miért fekszik a gyermek a jászolban? Miért hal meg a férfi a kereszten? Azért, mert e széles világon egy parányi hely sincs annak a számára, aki teljesen és mindenben az Atya gyermeke akart lenni. A hősokeket nemcsak elszenvedti, hanem egyenesen áhítozza a világ. Az ideálistákat szereti a nép. A szenteket bálványozza az emberiség. Az Atya gyermekét jászolba fektetik és keresztre feszítik. Milyen jó, hogy a gyermeknek a jászolban kell feküdnie s a kereszten kell meghalnia; milyen jó, hogy itt van közöttünk. Itt van! Itt: a gyermek! *Ez* a karácsony üzenete! Isten, a Teremtő és az Úr eljön a tanácstalan világ sötétjébe és bűnébe és nem hagyja el. Ne felejtsetek hát! Ő itt van.

Isten itt van! Gondoljunk egy pillanatra életünkre és a világra, amilyenek éppen ma látszik 1927. karácsonyán. Tudjuk milyen. Ha nem tudnánk, elég ha a legjobb és legújabb ujságot kezünkbe vesszük, vagy a legelső ember arcába beletekinünk: kemény és hideg, keserves és aggodalommal teljes ma nagyon sok ember. Népünket mély ellentétek választják szét.